

УДК 355.4(477) : 33(100) : 070.447

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ: ОГЛЯД ЗАРУБІЖНИХ МЕДІА

ВАШИСТ Катерина,

викладач, e-mail: k.vashyst@gf.sumdu.edu.ua,

АЗІМОВА Олена,

аспірантка, e-mail: mihalchenko.lena@ukr.net,

Сумський державний університет, вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40000, Україна.

ХАНТЕР Ліліан,

перекладач,

Інститут лінгвістики (CloL), м. Лондон, Великобританія, e-mail: lilian_hunter@yahoo.co.uk.

Стаття висвітлює вплив російсько-української війни на українську економіку та економічну ситуацію в Європі й світі, що є предметом дослідження багатьох наукових парадигм, зокрема журналістики. Автори пропонують огляд деяких із найбільш відомих у світі аналітичних медіавидань, що містять ґрунтовні висновки експертів-економістів. Запропоноване дослідження допоможе журналістам-аналітикам та науковцям інших сфер відслідковувати побічні ефекти війни та пов'язаних із нею санкцій, що вплинули на стан економіки в Україні, інших країнах європейського регіону, зокрема, країнах із підвищеною вразливістю чи ризиком кризи.

Ключові слова: російсько-українська війна, аналітичні масмедіа, економічна ситуація, Європейський Союз, макроекономічна політика.

THE IMPACT OF THE WAR IN UKRAINE ON THE WORLD ECONOMY: A REVIEW OF FOREIGN MEDIA

The article highlights the impact of the Russian-Ukrainian war on the Ukrainian economy and the economic situation in Europe and the world, which is the subject of many scientific paradigms, including analytical journalism. The authors offer a brief but very scrupulous overview of some of the world's best-known analytical media outlets, with sound conclusions from economic experts examining macroeconomic policy options to manage a range of side effects, including trade disruptions, food prices, and other commodities, as well as financial markets. The proposed study will help journalists, analysts, and scientists in different fields to monitor the side effects of the war and related sanctions on the state of the economy in Ukraine, other countries in the European region, and in particular countries with increased vulnerability or risk of crisis.

Keywords: Russian-Ukrainian war, analytical mass media, economic state, European Union, macroeconomic policy.

Вступ. Дослідження присвячено огляду публікацій, що розміщені у провідних аналітичних медіавиданнях, про вплив війни, яку розв'язала росія в Україні, на світову економіку.

Слідом за Революцією гідності 2013–2014 рр. стрімко відбулася анексія Криму, а потім війна між росією та Україною на Донбасі. Через майже десятиліття росія розпочала повномасштабний наступ на Україну. Війна сильно вплинула на різні аспекти життя не лише в Україні, а й по всьому світу, найбільше це стосується економіки.

Вплив російсько-української війни на українську економіку й економічну ситуацію в Європі та світі, відповідно, став предметом дослідження багатьох наукових парадигм. Не оминають цю тему увагою й медіа. Ретельне читання статей у світових медіа показує, що до вищезгаданої теми журналісти-аналітики підходять дуже прискіпливо, пропонуючи змістовні аргументи щодо аналізу різних аспектів цього питання. Отже,

© Вашист К., Азімова О., Хантер Л., 2022

аналіз зарубіжних медіа, що розкривають економічні питання, які зумовлені війною росії проти України, є *актуальним*, дає можливість поглянути на те, як світові ЗМІ окреслюють вищезазначену проблему, як реагують на неї, що пропонують своїм читачам.

Теоретична база запропонованого аналізу сфокусована на ролі медіа як учасника гібридної війни (S. Svetoka [17], J. Wither [21], C. Chivvis [10], A. Huhtinen & J. Rantapelkonen [11] та ін.), на методології висвітлення в ЗМІ подій, що впливають на рішення глобального характеру, зокрема в сфері економіки. Наразі ця проблема не порушувалася в українському медіадискурсі.

Автори пропонують огляд деяких із найбільш відомих у світі аналітичних медіавидань – The Economist Business Insider, The New York Times, Business reporter BBC News, VoxEU, Press Release, OECD Economic Outlook та ін. Кількість досліджень та публікацій на цю тему, безсумнівно, буде зростати в найближчі роки. Запропонована стаття є першим кроком у висвітленні того, що говорять зарубіжні медіа про вплив війни в Україні на стан світової економіки. У цьому полягає *новизна* запропонованого дослідження.

Мета статті полягає в аналітичному огляді публікацій, розміщених у зарубіжних масмедіа, провідних світових експертів з економіки щодо впливу війни, розв'язаної росією проти України.

Об'єкт дослідження – публікації у світових медіа, що містять економічний аналіз питання щодо впливу воєнних дій, які провадить росія проти України, на світову економічну систему.

Предмет – основні тенденції економічних прогнозів, що представлені в аналітичних зарубіжних виданнях, складених провідними експертами з економіки.

Методи дослідження. Для досягнення поставлених цілей використано комплекс взаємопов'язаних методів наукових досліджень. Основним методом є контент-аналіз медіапублікацій на економічну тематику. Емпіричні дані було отримано за допомогою методів спостереження та дискурс-аналізу прикладів, що опубліковані у світових інтернет-медіа. Порівняльний метод дозволив відібрати одиниці дослідження та класифікувати їх. Системний підхід – виявити тенденції, що стосуються особливостей інформування в означений період. За допомогою методу узагальнення зроблено відповідні нововки й конкретні пропозиції для науковців і практиків.

Результати й обговорення. До початку війни більшість ключових глобальних макроекономічних змін вважалася такими, що повернуть економіку світу до нормального стану протягом 2022–2023 рр. після пандемії COVID-19. За прогнозами, глобальне зростання у 2023 р. мало відновитися до передпандемієвських темпів. Очікувалося, що більшість країн повернуться до повної зайнятості до 2023 р., а інфляція вважалася наближеною до рівнів, близьких до цілей політики [13].

Але війна росії проти України стала новим викликом для людства. Найважливішим її наслідком є втрачені людські життя та гуманітарна криза, однак є також численні важливі економічні наслідки. Хоча росія та Україна мають відносно невеликі за обсягом виробництва, вони є великими експортерами основних продуктів харчування, корисних копалин та енергоносіїв. Війна вже призвела до значних економічних і фінансових потрясінь, особливо на товарних ринках, де ціни на нафту, газ та пшеницю зросли.

Як зазначає новинний медіапортал «Слово і Діло» [1], менш ніж за місяць до російського вторгнення Національний банк України прогнозував, що наша економіка зросте цього року на 3,4 % після труднощів пандемії. Сплеск іноземних інвестицій за останні роки допоміг змінити українську економіку на тлі боротьби з корупцією, яка була частиною угоди про підтримку розвитку від Міжнародного валютного фонду та Світового банку.

Але війна означає «катастрофічний вплив для нашої економіки, для регіону загалом» [1], вважає Олександр Роднянський, який є економічним радником президента

України Володимира Зеленського. Він додає: «Ми вже бачили масові руйнування доріг, мостів та інфраструктури. Тому це те, що доведеться відновлювати за роки, коли закінчиться війна... Наразі важко оцінити це, але ми вже бачимо, що маємо відмовитися від відсотків і зростання ВВП лише через те, що вже сталося» [1].

Війна в Україні призводить до трагічних смертей і людських страждань, а також завдає величезної шкоди інфраструктурі країни. Вона «відправила» хвилю біженців (понад 6,5 млн) до сусідніх країн. Оскільки сотні тисяч українців тікають із країни або воюють проти росії, робоча сила різко скоротилася, що ускладнює збереження економіки.

Тож в Україні простежуються суттєві економічні збитки. «Виробництво просто руйнується», – каже Олександр Роднянський, який зазначає, що є перебої в постачаннях життєво важливих продуктів харчування та енергії. Морські порти та аеропорти закриті й пошкоджені, багато доріг і мостів зруйновано. Хоча на цьому етапі дуже важко точно оцінити потреби у фінансуванні, але вже зараз очевидно, що Україна зіштовхнеться зі значними витратами на відновлення та реконструкцію. Україна вже запросила екстрене фінансування в розмірі 1,4 млрд доларів США в рамках інструменту швидкого фінансування МВФ [1].

Всесвітньовідоме медіа Press Release [15] не залишається осторонь обговорення санкцій проти росії. Санкції, оголошені проти Центрального банку російської федерації, різко обмежать його доступ до міжнародних резервів для підтримки валютної й фінансової систем. Міжнародні засоби впливу на банківську систему росії та виключення ряду банків із SWIFT вже значно порушили її здатність отримувати платежі за експорт, оплачувати імпорт та здійснювати транскордонні фінансові операції. Хоча ще й надто рано передбачати повний вплив цих санкцій, але світ вже помітив різке зниження цін на активи, а також курсу рубля.

Ситуація залишається наразі дуже мінливою, а перспективи є невизначеними, економічні наслідки вже дуже серйозні. Ціни на енергоносії та сировину, зокрема з пшеницею та іншим зерном, зросли, що посилює інфляційний тиск через перебої в ланцюжку поставок і наслідки пандемії COVID-19. Різке зростання цін матиме вплив у всьому світі, особливо на збіднілі домогосподарства, для яких продукти харчування та паливо становлять більшу частку витрат. У разі ескалації конфлікту економічна шкода буде ще більш руйнівною. Санкції проти росії матимуть значний вплив на світову економіку та фінансові ринки [4].

Країни, які мають дуже тісні економічні зв'язки з Україною та росією, піддаються особливому ризику дефіциту й перебоєм у постачанні, але найбільше постраждали вони від припливу біженців.

Виконавча рада Міжнародного валютного фонду (МВФ), за інформацією відомого всесвітнього медіавидання Press Release [15], проаналізувала економічні наслідки війни в Україні: у багатьох країнах криза створює несприятливі наслідки як для інфляції, так і для активності на тлі вже підвищеного цінового тиску. Грошово-кредитним органам потрібно буде ретельно стежити за перенесенням зростання міжнародних цін на внутрішню інфляцію, щоб відкалібрувати відповідні реакції. Фіскальна політика повинна буде підтримувати найбільш вразливі господарства, щоб допомогти компенсувати зростання вартості життя. Ця криза призведе до складних політичних компромісів, що значно ускладнить політичний ландшафт, оскільки світова економіка ще не оговталась від кризи пандемії [4].

Думку МВФ підтримує The European External Action Service (EEAS), що спирається на висновки віце-президента Єврокомісії Джозепа Борреля: «Негативні наслідки війни очевидні не лише для України, а є також серйозними всередині самого ЄС, оскільки ми сусідимо з театром воєнних дій і маємо тісні економічні зв'язки як з Україною, так і з Росією» [19]. Європейська комісія вже опікується цими проблемами, зокрема в енергетичному питанні за допомогою плану REPowerEU. Джозеп Боррель зазначає:

«Але наші власні труднощі не повинні змусити нас забути ті, з якими стикаються багато країн, що розвиваються. Війна проти України супроводжується різким зростанням інфляції під тиском цін на продукти харчування, енергоносії та основні сировинні товари. Інфляція вже зростала протягом 2021 року в результаті збільшення попиту, викликаного відновленням економіки та триваючим зривом багатьох ланцюгів створення вартості, але війна прискорила це. Інфляція найбільше впливає на найбідніших і найслабших і сприяє збільшенню нерівності в усьому світі» [16].

Business reporter BBC News в особі всесвітньовідомого журналіста-аналітика Джонатана Джофса зосереджує свій аналіз на висновках президента Всесвітнього банку Девіда Малпасса [12]. Девід Малпасс в інтерв'ю BBC зазначає, що і росія, й Україна є великими виробниками продуктів харчування. За даними S&P Global Platts, Україна є найбільшим у світі виробником соняшникової олії, але війна зупинила експорт, а росія посідає друге місце, разом на них припадає 60 % світового виробництва. За даними JP Morgan, одного з найбільших світових банків, на дві країни також припадає 28,9 % світового експорту пшениці. Ціни на пшеницю на Чиказькій біржі зафіксовані на 14-річних максимумах.

Російські поставки цих товарів обмежуються через широкі санкції. Українські поставки припинені, оскільки бойові дії закрили порти країни: «Немає способу досить швидко пристосуватися до втрати поставок із України та Росії, і це збільшує ціни», – сказав Девід Малпасс [12].

За його словами, те саме стосується постачання російської енергії, і це особливо згубно для Західної Європи, де уряди «нехтували іншими аспектами того, як мати достатньо електроенергії». Близько 39% електроенергії в ЄС надходить від електростанцій, які спалюють викопне паливо, а росія є найбільшим джерелом нафти та газу [3].

Оскільки ЄС прагне прискорити свій перехід на інші джерела енергії, уряд Володимира Путіна «може назавжди втратити деякі свої ринки», – сказав Девід Малпасс. Така втрата доходів – це лише один із способів, що погіршить рівень життя в росії, а також на нього вплине падіння вартості рубля та інфляція. Девід Малпасс вважає, що війна в Україні створить більше проблем для глобальної економіки, але поки рано говорити, чи призведе вона до глобальної рецесії [12].

Після революції 2014 р. Світовий банк виділив Україні \$7,9 млрд на розвиток економіки. Ці гроші допомогли їй запровадити широкі економічні реформи, зокрема приватизацію в енергетичному та банківському секторах, а також зробити більш продуктивними сільськогосподарські землі [8].

Девід Малпасс стурбований тим, що війна завдасть довгострокової шкоди тим змінам, від яких виграла економіка та народ України. Бажання зупинити економічну катастрофу є однією з причин, чому Світовий банк розробляє пакет допомоги Україні в розмірі 350 млн доларів. «Це допоможе фінансувати бюджет України» [12]. Оскільки податкові надходження скорочуються через війну, це допоможе оплачувати такі речі, як державні зарплати, соціальне забезпечення та невідкладні постачання.

Обговорюють вплив війни в Україні на економічний розвиток, зокрема у Великобританії, такі видання Королівства, як VoxEU та The Economist. Більшість журналістів зазначених видань вважають, що війна, імовірно, посилить економічну невизначеність як щодо очікуваного попиту, так і щодо інфляції, а також спричинить занепокоєння щодо зривів ланцюга поставок.

Конфлікт між росією та Україною сколихнув усю світову економіку. Ціни на сировинні товари, зокрема енергію, збільшилися, оскільки зросла невизначеність щодо перебоїв у постачанні [3; 9]. Крім того, проти російських банків, компаній та фізичних осіб були введені санкції й торговельні обмеження [4]. Нарешті конфлікт спричинив масову кризу біженців: понад 6 млн українців покинули свою країну (на момент написання статті). Усе це, на думку журналістів, імовірно, сприятиме ще більшій невизначеності в економіці.

Показники невизначеності економічного розвитку, що аналізуються на сторінках The Economist, базуються на даних фінансових ринків та новинах соціальних медіа, які надають інформацію в режимі, наближеному до реального часу. Видання представляє еволюцію чотирьох індексів економічної невизначеності з 2019 р.: індекс невизначеності економічної політики США (EPU), індекс EPU Великобританії, індекс VIX та індекс економічної невизначеності на основі Twitter. Усі чотири показники доводять, що невизначеність зросла після російського вторгнення в Україну. Відтоді індекси Vix і Twitter почали падати, але нещодавно всі серії досягли найвищого рівня з початку 2021 р., коли дельта-варіант COVID-19 поширився по всьому світу. Тим не менш, що додає оптимізму, поточна невизначеність все ще на кілька порядків нижча за пік, який спостерігався у квітні 2020 р. [18].

Інший підхід щодо аналізу економічної невизначеності полягає в оцінці DMP (Decision Maker Panel) – це репрезентативне щомісячне опитування головних виконавчих директорів і фінансових директорів по всій Великобританії (приблизно 3 тис. відповідей щомісяця). Результати опитування використовуються для вивчення бізнес-тенденцій по всій країні та надання консультацій політикам, зокрема щодо впливу невизначеності навколо Brexit [5; 6] та COVID-19 [2; 7]. Фірми запитують про їхню реалізовану й очікувану вартість продажів, зайнятість та ціни. Це дозволяє розрахувати показники «суб'єктивної» економічної невизначеності. На додаток до цих суб'єктивних індексів невизначеності DMP також запитує про важливість конкретних факторів (наприклад, Brexit, COVID-19) для визначення перспектив розвитку бізнесу. У березні 2022 р. було введено нове запитання про конфлікт між росією та Україною як джерело невизначеності. Якщо брати порівняння відносної важливості Brexit та COVID, із усіх факторів війна в Україні – найбільше джерело невизначеності для британських компаній у березні: 48 % респондентів вважали війну одним із трьох основних джерел невизначеності порівняно з 30 % для COVID і 22 % для Brexit.

Війна в Україні підняла рівень невизначеності щодо майбутніх продажів, особливо інфляції. У період із січня до березня 2022 р. невизначеність продажів зросла з більше ніж 120 % від середнього показника 2019 р. до майже 140 %. Однак у березні 2022 р. невизначеність цін зросла зі 140 % до приблизно 175 %, що стало найвищим рівнем із початку дослідження DMP у 2016 р. Тим часом невизначеність зайнятості зросла незначно. Вона відрізняється від тієї, що спостерігалася під час COVID-19, і це підкреслює, як невизначеність, зумовлена війною в Україні, пов'язана з інфляцією, враховуючи значні зміни цін на енергоносії та інші сировинні товари [20].

Компанії, що працюють в енергоємних галузях, наразі повідомляють про значну економічну невизначеність. Експерти видання VoxEU виявили, що 58 % компаній, що мають споживання енергії вище за середній рівень, повідомили, що конфлікт між росією та Україною був одним із перших джерел невизначеності. По-друге, фірми в секторах, орієнтованих на дискреційне споживання (наприклад, одяг, алкоголь тощо), розповіли про значну невизначеність (59 % проти 44 %). І що цікаво, імпортери, швидше за все, повідомляли про воєнний конфлікт як найбільший важіль невизначеності порівняно з неімпортерами (55 % проти 41 %). Наприклад, ці фірми, швидше за все, будуть під більшим впливом перебоїв у постачанні [9].

Нарешті, використання даних компанії Fame для визначення національності директорів британських фірм дало такі результати: близько 1 % усіх британських фірм мають принаймні одного директора з регіону конфлікту. Якщо порівняти це з набором даних DMP, бачимо, що 58 % фірм, у яких директор із регіону конфлікту, повідомили про конфлікт між росією та Україною як основу невизначеності в порівнянні з 48 % фірм, в яких директор не з такого регіону [18].

Ці показники впливу не є ані взаємовиключними, ані вичерпними, але свідчать про те, що війна, розв'язана росією проти України, впливає на перспективи економічного розвитку для низки компаній у Великобританії через низку різних каналів: використання енергії, попит, торгівля та власність. Надалі буде важливо відстежувати, як роз-

вивається вплив воєнного конфлікту на бізнес, а також вплив на очікувані та реалізовані результати фірми. Наслідки цієї невизначеності для бізнесу досі не зрозумілі, хоча наслідки тривалого воєнного конфлікту, імовірно, матимуть негативний вплив на численні економічні показники Великобританії зокрема, а враховуючи вплив їх на розвиток багатьох країн, економічно залежних від неї, і світу в цілому.

Війна в Україні вже впливає на світову економіку. Більше того, ОЕСД (OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development) Economic Outlook (березень 2022 р.) прогнозує вплив російсько-української війни на глобальну економіку. До російсько-української війни очікувалося, що глобальне відновлення після пандемії триватиме у 2022 та 2023 рр., чому сприяли постійний прогрес у зусиллях щодо вакцинації, підтримувальна макроекономічна політика в основних економіках та фінансові умови. В огляді економіки ОЕСД (Організація економічної співпраці і розвитку, що об'єднує більш ніж 100 країн світу) за грудень 2021 р. прогнозується зростання глобального ВВП на 4,5 % у 2022 р. і 3,2 % у 2023 р. Наступні дані національних рахунків та високочастотні індикатори на початку 2022 р. залишалися в цілому відповідними прогнозу, при цьому ділова активність швидко відновилася після вибуху Omicron у більшості країн. У той же час зростання цін на продукти харчування та енергоносії, обмеження пропозицій, пов'язані з пандемією, і швидке відновлення попиту з середини 2020 р. призвели до прискорення та розширення інфляції в більшості країн ОЕСД, особливо в Сполучених Штатах, Латинській Америці та багатьох країнах Центральної та Східної Європи [13].

Війна в Україні зруйнувала систему пропозицій для світової економіки якраз тоді, коли деякі проблеми ланцюга поставок, які спостерігалися з початку пандемії, почали зникати. Наслідки війни будуть діяти багатьма різними каналами і, імовірно, розвиватися, якщо конфлікт поглиблюватиметься далі.

У деяких аспектах пряма роль росії та України у світовій економіці незначна. Разом вони становлять лише близько 2 % світового ВВП за ринковими цінами та таку саму частку від загальної світової торгівлі з обмеженою двосторонньою торгівлею для більшості країн. Фінансові зв'язки з іншими країнами також, як правило, скромні. Запаси прямих іноземних інвестицій в росії та росії в інших економіках становлять від 1 до 1,5 % загальносвітового обсягу. Однак, з іншого боку, росія та Україна мають важливий вплив на світову економіку. Це відбувається через їхню роль як основних постачальників на ряді товарних ринків. На росію та Україну разом припадає близько 30 % світового експорту пшениці, 20 % – кукурудзи, мінеральних добрив і природного газу, 11 % – олії. Крім того, ланцюги поставок у всьому світі залежать від експорту металів із росії та України. Росія є ключовим постачальником паладію, який використовується в каталітичних нейтралізаторах автомобілів, і нікелю, який використовується у виробництві сталі. Росія й Україна також є джерелами інертних газів, таких як аргон і неон, які використовуються у виробництві напівпровідників, а також великі виробники титанової губки, що використовується в літаках. Обидві країни мають глобально важливі запаси урану. Ціни на багато з цих товарів різко зросли з початку війни, навіть за відсутності будь-яких істотних перебоїв у виробництві чи обсягах експорту [13].

Повне припинення експорту пшениці з росії та України призведе до серйозного дефіциту в багатьох країнах, що розвиваються. Є імовірність ризику не лише економічних криз у деяких країнах, а й гуманітарних катастроф із різким зростанням бідності та голоду. Збій у виробництві добрив може бути тривалим, негативно вплинути на сільськогосподарські пропозиції подальших років (наприклад, у багатьох країнах Близького Сходу імпорту пшениці з росії та України становить близько 75 % загального імпорту пшениці).

Аналіз ОЕСД економічної ситуації наразі у світі свідчить про те, що прогнозоване глобальне зростання може бути знижено більш ніж на 1 %, а глобальна інфляція підвищиться майже на 2,5 % протягом першого повного року після початку війни. Ці оцінки

ґрунтуються на припущенні, що збої на сировинних та фінансових ринках, які спостерігалися протягом перших двох тижнів конфлікту, триватимуть щонайменше протягом одного року (включаючи глибоку рецесію в росії зі зниженням виробництва більш ніж на 10 % і зростанням інфляції майже до 15 %) [14].

Вплив потрясінь різний у різних регіонах, при цьому найбільше постраждали європейські економіки, особливо ті, які мають спільний кордон із росією чи Україною. Це відображає більше зростання цін на газ у Європі, ніж в інших частинах світу.

Країни з розвинуеною економікою в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та Північній і Південній Америці мають слабші торгові та інвестиційні зв'язки з росією, а деякі з них є виробниками сировини, але зростання все ще зазнає впливу слабого світового попиту та впливу цін на доходи та витрати господарств. Результати зростання в країнах з ринковою економікою, що розвивається, відображають баланс між більш високим обсягом виробництва в деяких країнах, які виробляють сировину, і більш глибоким падінням в країнах, які імпортують сировину, що призведе до інвестиційного ризику. Вищі ціни на продукти харчування та енергоносії також стимулюють інфляцію більше ніж у країнах з розвинуеною економікою.

Ключовий потенційний економічний ризик полягає в тому, що експорт енергоносіїв з Росії до ЄС може повністю припинитися. Вплив такого шоку важко оцінити кількісно, але він може бути різким, враховуючи обмежені можливості заміни поставок зі світових ринків у короткостроковій перспективі та низький рівень запасів газу. Однією з ілюстрацій можливого додаткового тиску є одноденний пік європейських цін на газ із початку конфлікту: ціни того дня були на 170 % вищими, ніж у січні. Постійне повернення до цін на цьому рівні додасть до інфляції в Європі $1\frac{1}{4}$ відсоткового пункту (збільшуючи інфляцію в Єврозоні до понад 3,5 відсоткових пунктів) і ще більше знизить зростання в Європі більш ніж на 0,5 відсоткового пункту [3].

OECD Economic Outlook робить висновок [14], що зниження імпортованих енергоносіїв на 20 % (від прямого та непрямого імпорту вичерпаного палива, продуктів нафтопереробки та постачання електроенергії та газу) призведе до скорочення валового виробництва в європейських економіках більш ніж на 1 відсотковий пункт із значними відмінностями між країнами. Найбільше можуть постраждати енергетичні галузі, повітряний транспорт, хімічна та металообробна промисловість. Однак також можливо, що деяке скорочення імпортованої енергії може бути компенсовано посиленням внутрішнього виробництва, використанням запасів або підвищенням енергоефективності.

Висновки та перспективи. Російське вторгнення в Україну є великою гуманітарною кризою, яка вразила мільйони людей, і серйозним економічним потрясінням невизначеної тривалості та масштабу. Цей аналіз, що зроблено на основі контенту відомих світових медій, надає первинну оцінку потенційного впливу конфлікту на світову економіку на основі потрясінь, які спостерігалися на конкретний момент, та наслідків для політики. Масштаб економічного впливу війни є дуже невизначеним і частково залежатиме від її тривалості та відповідних політики, але зрозуміло, що війна призведе до істотного короткострокового гальмування глобального зростання та значного посилення інфляційного тиску і відповідних ризиків у системі світової економіки.

Стаття дає початковий аналітичний огляд економічного стану у світі, зокрема в Європі, і погляд на потенційний вплив конфлікту на ринкові дислокації, які спостерігалися в перші два місяці війни росії проти України. До аналізу не включено багато факторів, які могли б посилити негативні наслідки конфлікту, такі як подальші санкції або бойкот споживачів і бізнесу, перебої у судноплаванні та авіаперевезеннях, недоступність ключових продуктів із Росії та України, торговельні обмеження та ін., що може бути предметом подальших розвідок.

У найближчій перспективі, як зазначає більшість експертів світового рівня через інтернет-ЗМІ, багатьом урядам потрібно буде пом'якшити удар зростання цін на енергоносії, диверсифікувати джерела енергії та підвищити ефективність, де це можливо.

Що стосується продуктів харчування, то підвищення виробництва в країнах ОЕСР, утримання від протекціонізму та багатостороння підтримка логістики допоможе країнам, які найбільше постраждали від перебоїв у постачанні з росії та України. Війна підкреслила важливість мінімізації залежності від росії в імпорті ключових енергоносіїв. Політики, як зазначають всесвітньовідомі видання, повинні переглянути доцільність світової ринкової системи з метою енергетичної безпеки та створення стимулів для забезпечення «зеленого переходу» за підтримки громадськості.

Зміни, що відбуваються у світі під впливом війни в Україні, ще більше спрямовують, як зазначає президент України Володимир Зеленський, «бажання людей в Україні інтегруватися з Європейським Союзом, бути частиною європейської сім'ї і просто мати демократичну, сильну, економічно вільну країну, яка процвітає. І це різко контрастує з тим, що відбувається в Росії... і це, можливо, ще одна причина, чому російський лідер просто так відверто ненавидить все, що стосується України та що відстоює Україна» [1].

Ця публікація пропонує не лише корисний погляд на те, як війна стимулювала світ, а також конкретні рішення і дії. Представлений у цій статті аналіз нюансів щодо того, як війна, розв'язана росією проти України, схвилювала світ, і вивчення різноманітних реакцій всесвітніх організацій і відомих впливових особистостей щодо адаптації світової економіки в умовах війни в Україні, сподіваємося, також матиме вплив на наукове фундаментальне коригування відповідних усталених теоретичних концепцій. Отже, проведене авторами дослідження може бути цінним для науковців як у межах журналістики, так і за її межами.

1. «Катастрофічний вплив». Слово і Діло, 10 березня, 2022. URL: <https://www.slovoidilo.ua/10> (дата звернення: 05.05.2022).
2. Altig, D. E., Baker, S., Barrero, J. M., Bloom, N., Bunn, P., Chen, S., Davis, S., Leather, J., Meyer, B., Mihaylov, E., Mizen, P., Parker, N., Renault, T., Smietanka, P. and Thwaites, G. Economic uncertainty in the wake of the Covid-19 pandemic. VoxEU.org, 24 July 2020. URL: <https://voxeu.org/article/economic-uncertainty-wake-covid-19-pandemic> (дата звернення: 05.05.2022).
3. Bachmann R., Baqaee, D., Bayer, C., Kuhn, M., Löschel, A., Moll, B., Peichl, A., Pittel, K. and Schularick, M. (2022). What if Germany is cut off from Russian. VoxEU.org, 25 March. URL: <https://voxeu.org/article/what-if-germany-cut-russian-energy> (дата звернення: 09.05.2022).
4. Berner, R., Cecchetti, S. and Schoenholtz, K. Russian sanctions: Some questions and answers. VoxEU.org, 21 March 2022. URL: <https://voxeu.org/article/russian-sanctions-some-questions-and-answers> (дата звернення: 02.05.2022).
5. Bloom, N., Chen, S. and Mizen, P. Rising Brexit uncertainty has reduced investment and employment. VoxEU.org, 16 November 2018. URL: <https://voxeu.org/article/rising-brexit-uncertainty-has-reduced-investment-and-employment> (дата звернення: 02.05.2022).
6. Bloom N., Bunn, P., Chen, S., Mizen, P. and Smietanka, P. Brexit uncertainty has fallen since the UK general election. VoxEU.org, 25 February 2020. URL: <https://voxeu.org/article/brexit-uncertainty-has-fallen-uk-general-election> (дата звернення: 07.05.2022).
7. Bunn, P., Altig, D. E., Anayi, L., Barrero, J. M., Bloom, N., Davis, S., Meyer, B., Mihaylov, E., Mizen, P. and Thwaites, G. Covid-19 uncertainty: A tale of two tails. VoxEU.org, 16 November 2021. URL: <https://voxeu.org/article/covid-19-uncertainty-tale-two-tails> (дата звернення: 08.05.2022).
8. Business reporter, BBC News. URL: <https://www.bbc.com/news/business> (March-April, 2022).
9. Chepeliev, M., Hertel, T., and van der Mensbrugge, D. Cutting Russia's fossil fuel exports: Short-term pain for long-term gain. VoxEU.org, 9 March 2022. URL: <https://voxeu.org/article/cutting-russia-s-fossil-fuel-exports-short-term-pain-long-term-gain> (дата звернення: 10.05.2022).
10. Chivvis, C. S. Understanding Russian «Hybrid Warfare». Santa Monica, CA : Rand Corporation, 2017. 12 p.
11. Huhtinen, A. M., Rantapelkonen, J. Disinformation in hybrid warfare: The rhizomatic speed of social media in the spamsphere. Journal of Information Warfare. Luray, VA, 2016. Vol.15, no. 4. P. 50–67.
12. Josephs, J. Ukraine war is economic catastrophe, warns World Bank. URL: <https://www.bbc.com/news/business-60610537> (дата звернення 13.05.2022).

13. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Economic Outlook, Interim Report March 2022 Economic and Social Impacts and Policy Implications of the War in Ukraine URL: <https://www.oecd.org/economy/Interim-economic-outlook-report-march-2022.pdf> (дата звернення:21.06.2022).
  14. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Economic Outlook, June 2022 The Price of War URL: <https://www.oecd.org/economic-outlook/> (дата звернення:19.06.2022).
  15. Press Release. (March-April, 2022). URL: (<https://www.prnewswire.com>).
  16. Russia's invasion of Ukraine puts the global economy at risk. EEAS. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/russia%E2%80%99s-invasion-ukraine-puts-global-economy-risk_en (дата звернення:12.06.2022).
  17. Svetoka, S. Social media as a tool of hybrid warfare. Riga : NATO Strategic Communications Centre of Excellence, 2016. 49 p.
  18. The Economist. March-April, 2022. URL: <https://www.economist.com/ukraine-crisis>.
  19. The European External Action Service (EEAS). URL: <https://europa.eu/newsroom/> (March-April, 2022).
  20. Winck B. The Russia-Ukraine conflict could shake up the global balance of power in 3 big ways. The Economist. URL: <https://www.businessinsider.com/russia-ukraine-global-power-balance-shakeup-economist-intelligence-unit-outlook-2022-3>
  21. Wither, J. K. Making sense of hybrid warfare. Connections QJ. 2016. Vol.15, no. 2. P. 73–87. URL: <http://connections-qj.org/article/making-sense-hybrid-warfare> (дата звернення 10.05.2022).
1. «Katastrofichny vplyv», Slovo i Dilo, 10 bereznia, 2022. [Catastrophic Impact. Word and Deed, 10 March 2022], available at: <https://www.slovoidilo.ua/10> (accessed: 05.05.2022) [in Ukrainian].
  2. Altig, D.E., Baker, S., Barrero, J.M., Bloom, N., Bunn, P., Chen, S., Davis, S., Leather, J., Meyer, B., Mihaylov, E., Mizen, P., Parker, N., Renault, T., Smietanka, P and Thwaites, G. (2020), Economic uncertainty in the wake of the Covid-19 pandemic, VoxEU.org, 24 July, available at: <https://voxeu.org/article/economic-uncertainty-wake-covid-19-pandemic> (accessed: 13.05.2022).
  3. Bachmann, R., Baqaee, D., Bayer, C., Kuhn, M., Löschel, A., Moll, B., Peichl, A., Pittel, K. and Schularick, M. (2022), What if Germany is cut off from Russian, VoxEU.org, 25 March, available at: <https://voxeu.org/article/what-if-germany-cut-russian-energy> (accessed: 09.05.2022).
  4. Berner, R., Cecchetti, S. and Schoenholtz, K. (2022), Russian sanctions: Some questions and answers, VoxEU.org, 21 March, available at: <https://voxeu.org/article/russian-sanctions-some-questions-and-answers> (accessed: 02.05.2022).
  5. Bloom, N., Chen, S. and Mizen, P. (2018), Rising Brexit uncertainty has reduced investment and employment, VoxEU.org, 16 November, available at: <https://voxeu.org/article/rising-brexit-uncertainty-has-reduced-investment-and-employment> (accessed: 02.05.2022).
  6. Bloom, N., Bunn, P., Chen, S., Mizen, P. and Smietanka, P. (2020), Brexit uncertainty has fallen since the UK general election. VoxEU.org, 25 February, available at: <https://voxeu.org/article/brexit-uncertainty-has-fallen-uk-general-election> (accessed: 07.05.2022).
  7. Bunn, P., Altig, D.E., Anayi, L., Barrero, J.M., Bloom, N., Davis, S., Meyer, B., Mihaylov, E., Mizen, P. and Thwaites, G. (2021), Covid-19 uncertainty: A tale of two tails, VoxEU.org, 16 November, available at: <https://voxeu.org/article/covid-19-uncertainty-tale-two-tails> (accessed: 08.05.2022).
  8. Business reporter, BBC News (2022), available at: <https://www.bbc.com/news/business> (March-April).
  9. Chepeliev, M., Hertel, T., and van der Mensbrugge, D. (2022), Cutting Russia's fossil fuel exports: Short-term pain for long-term gain, VoxEU.org, 9 March, available at: <https://voxeu.org/article/cutting-russia-s-fossil-fuel-exports-short-term-pain-long-term-gain> (accessed: 10.05.2022).
  10. Chivvis, C.S. (2017), Understanding Russian «Hybrid Warfare», Rand Corporation, Santa Monica, CA, 12 p.
  11. Huhtinen, A.M., Rantapelkonen, J. (2016), Disinformation in hybrid warfare: The rhizomatic speed of social media in the spamosphere, Journal of Information Warfare, Luray, VA, vol.15, no. 4, pp. 50–67.
  12. Josephs, J. (2022), Ukraine war is economic catastrophe, warns World Bank, available at: <https://www.bbc.com/news/business-60610537> (accessed: 13.05.2022).
  13. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Economic Outlook, Interim Report March 2022, Economic and Social Impacts and Policy Implications of the War in Ukraine, available at: <https://www.oecd.org/economy/Interim-economic-outlook-report-march-2022.pdf> (accessed:21.06.2022).

14. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Economic Outlook, June 2022 The Price of War, available at: <https://www.oecd.org/economic-outlook/> (accessed:19.06.2022).
15. Press Release (2022), available at: <https://www.prnewswire.com> (March-April).
16. Russia's invasion of Ukraine puts the global economy at risk, EEAS (2022), available at: https://www.eeas.europa.eu/eeas/russia%E2%80%99s-invasion-ukraine-puts-global-economy-risk_en (accessed:12.06.2022).
17. Svetoka, S. (2016), Social media as a tool of hybrid warfare, NATO Strategic Communications Centre of Excellence, Riga, 49 p.
18. *The Economist* (2022), available at: <https://www.economist.com/ukraine-crisis> (March-April).
19. *The European External Action Service - EEAS* (2022), available at: <https://europa.eu/news-room/> (March-April).
20. Winck, B. (2022), The Russia-Ukraine conflict could shake up the global balance of power in 3 big ways, *The Economist*, available at: <https://www.businessinsider.com/russia-ukraine-global-power-balance-shakeup-economist-intelligence-unit-outlook-2022-3>.
21. Wither, J.K. (2016), Making sense of hybrid warfare. *Connections QJ*, vol.15, no. 2, pp. 73–87, available at: <http://connections-qj.org/article/making-sense-hybrid-warfare> (accessed:10.05.2022).

UDC 355.4(477): 33(100)]: 070.447

THE IMPACT OF THE WAR IN UKRAINE ON THE WORLD ECONOMY: A REVIEW OF FOREIGN MEDIA

Vashyst Kateryna, lecturer, e-mail: k.vashyst@gf.sumdu.edu.ua

ORCID – <https://orcid.org/0000-0002-2381-1143>

Azimova Olena, PhD student, e-mail: mihalchenko.lena@ukr.net

Sumy State University, 2 Rymkoho-Korsakova St., Sumy, 40000, Ukraine

Hunter Lilian, translator, e-mail: lilian_hunter@yahoo.co.uk

Chartered Institute of Linguistics (CloL), London

Introduction. This article is dedicated to the study of an important phenomenon that has been taking place in Ukraine for what is now approaching a decade. The 2013–14 Revolution of Dignity was quickly followed by Moscow's annexation of Crimea and then by a war between Russia and Ukraine in the Donbas region. The war greatly impacted various aspects of life in Ukraine in the past eight years including its profound effect on Ukrainian economy.

Relevance. The impact of the Russian-Ukrainian war on Ukrainian economy has now, correspondingly, become a subject of scholarly study within different scientific paradigms, including analytical journalism. The situation in Ukraine and its influence on the economic situation in Europe and in the world is increasingly analyzed at conferences and in various global academic forums, especially it is highlighted in different kinds of the world media. A thorough reading of the press articles on economics reveals that the above-mentioned topic, and other correlating crucial ones, are approached by the scholars fastidiously, and that they propose meaningful arguments for analyzing various aspects of military events coverage in the media.

Methodology. To achieve the goals, a set of interrelated research methods was used, including a critical analysis of current scientific papers on the selected topic, and a synthesis of the main conclusions into a comprehensive system vision. The principal research method is the content analysis of media publications on economic topics. Empirical data were obtained using methods of observation and discourse analysis of examples published in the world's online media. The comparative method allowed to select units of research and classify them. The systematic approach helped to identify trends in the specifics of information during the Russian-Ukrainian war. With the help of the generalization method, the corresponding conclusions and offers for scientists and practitioners are made.

Results. The authors offer a brief but very thorough overview of some of the world's best-known analytical media publications (The Economist Business Insider, The New York Times, BBC

News Business Reporter, VoxEU, Press Release, OECD Economic Outlook, etc.) with thorough conclusions from economic experts.

Conclusions. When this article enters into a dialogue with future academic publications, it will offer a useful look at how the war stimulated the world not only to analyze events in Ukraine, but also to make concrete decisions and actions. Today's analysis of the nuances of how the Russian-Ukrainian war impacts the world, and the study of various reactions of world organizations and prominent influential people to the adaptation of the world economy in particular in the war in Ukraine, in turn, will affect the scientific fundamental adjustment of relevant theoretical concepts. Thus, the research conducted by the authors can be very valuable for scholars, both in journalism and other spheres, studying the ways of the war impact, especially on economy.

Keywords: *Russian-Ukrainian war, analytical mass media, economic situation, European Union, macroeconomic policy.*

Стаття надійшла до редакції 06.07.2022.